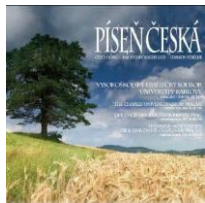
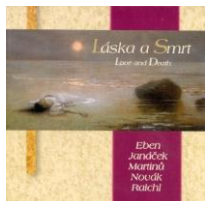

Nahrávky Vysokoškolského uměleckého souboru Univerzity Karlovy, které si můžete zakoupit v předšálí:

2008 Píseň Česká (CD, VUS UK 004)

profilové CD s tvorbou českých autorů, inspirovanou lidovou poezií (Dvořák, Foerster, Martinů, Eben, Fišer, Tučapský a lidové písně), které vyšlo u příležitosti 60. výročí založení sboru

1997 Eben, Janáček, Martinů, Novák, Raichl –
Láska a smrt (CD/MC VUS UK 003)

sborová díla českých skladatelů na texty lidové poezie

1992 Petr Eben – Musica Spiritualis (CD/MC
Lunarion LN-0008-2111)

duchovní sborová tvorba Petra Ebena

Dovolujeme si Vás pozvat na druhý koncert k 65. výročí založení sboru, na kterém zazní **světová premiéra** cyklu skladeb, věnovaných našim světcům, **České vigilie** od **Antonína Tučapského**. Koncert se uskuteční v neděli **29. září 2013 v 19:00** v bazilice sv. Jakuba na Starém Městě (Malá Štupartská 6, Praha 1). Účinkují Vysokoškolský umělecký soubor UK a Jan Kalfus (varhany), řídí Jakub Zicha. Duchovní zamyšlení nad osobami českých světců a jejich přínosem i pro naši dobu pronese Mons. Jiří Paďour OFM, biskup českobudějovický.

www.vus-uk.cz

Koncert podpořili a s Vysokoškolským uměleckým souborem spolupracují:

koncert k 65. výročí založení
Vysokoškolského uměleckého
souboru Univerzity Karlovy

ČESKÉ INSPIRACE

Věnováno nedožitým 80. narozeninám Honzy Schneidera.

7. června 2013, 19:00

Velká aula Karolina

Koncert se koná pod záštitou
rektora Univerzity Karlovy v Praze
prof. RNDr. Václava Hampla, DrSc.

INSPIRACE HISTORIÍ

Světské písně českého středověku

Ktož se túlá neb šúlá / Vij mi věnec, Haničko milá
Jižť mi pan Zdeněk / Čížku, ptáčku / Když jasná Denice
Kdo chce býti veselý / Elška milá, srdečná
Dorna chodí po louce / Věj větříčku / Ktož se túlá neb šúlá

Antonín Tučapský (*1928): In honorem vitae (výběr z cyklu)

Ne forte credas
Iam satis
Nunc est bibendum

Jan Málek (*1938): Romance o Štemberkovi

Jaroslav Šimůnek - tenor, Václav Profant - baryton

Petr Eben (1929-2007): Starodávne čarování milému

Lenka Knechtlová - soprán, Veronika Machovská - mezzosoprán, Andrea Králová - alt

~ přestávka ~

INSPIRACE FOLKLOREM

Vítězslav Novák (1870-1949): Nečasná vojna, op. 23/II

(úprava pro sbor, klavír a cimbál Jakub Zicha)

Jan Linhart - klavír, Jakub Zicha - cimbál, řídí Jiří Petrdlík

Bohuslav Martinů (1890-1959): České madrigaly

Aj, stupaj
Půjdem, půjdeme
Daj mi Bože vědět
Hej, máme na prodej!
Hlavěnka mě bolí
Chceme my se, chceme
Jak je mně, tak je mně
Ešče jednu

Jan Vičar (*1949): Gurale

Jan Linhart - bicí, Jakub Zicha - cimbál

Hanácké písně (podle zpěvu Pavla Jurkoviče)

Za horama svítá / Hanačka / Nad Lobodicama / Nekerá panenka

Hruška - dvě valašské lidové (podle zpěvu Josefa Laži)

Zasadil sem hrušku v humně / V širém poli hruška stojí

Vysokoškolský umělecký soubor Univerzity Karlovy instrumentální soubor

řídí Jakub Zicha

Dnešní večer uzavřou dvě série lidových písní z etnologicky významných moravských regionů. Písně, které nás inspirovaly, pocházejí z archivu ostravského rozhlasu a pod oběma je jako upravovatel podepsán jeho dlouholetý hudební redaktor Jan Rokyta a muzika Technik.

Nejprve to budou **Hanácké lidové písně**, při nichž za mikrofonem stál další letošní významný jubilat Pavel Jurkovič, rodák z podlužáckého Starého Poddvorova. Písně jsou hanácké nejen svým krásným jazykem, ale i dominancí svých témat, mezi nimiž výrazně převládá jídlo. První dvě písně „hanácky“ rozvázných temp, vystřídá klenot mezi folklórem východní Moravy, píseň „Nad Lobodicama“. Závěr ovšem musí opět patřit písni o jídle. Dodejme jen, že na své si zde přijdou jak vyhlášení milovníci pořádného kusu masa, tak i ti, co jsou spíše na sladké...

Závěrečná **Hruška** skládá dohromady dvě písně, jejichž styčným bodem je opravdu strom – hrušeň. Ovšem zvláště v případě druhé písně se nenechte ukolébat šuměním jejích větví a pozorně poslouchejte, kam až se může dostat valašský zpěvák od takového stromu. Srovnání s hanáckými písněmi o jídle se opravdu velmi nabízí... Obě písně pocházejí z repertoáru Josefa Laži, rodáka z valašského Leskovce.

Vážení posluchači, již nyní se s Vámi těšíme na shledání na některém z našich příštích koncertů.

Za VUS UK Praha

Jakub Zicha

Foto: Hynek Bulíř

Druhá část dnešního večera se ponese ve znamení inspirace kulturou lidovou. Zde bude proces poněkud odlišný, přesněji řečeno opačný; nejprve představíme skladby folklórem inspirované a celý večer uzavřeme několika cykly původních písní lidových.

Čtyři balady **Vítězslava Nováka** patří k tomu nejlepšímu, co nám v oblasti inspirace lidovou hudbou zanechalo 19. století. Směle je můžeme přiřadit ke Slovanským tancům či Moravským dvojzpěvům Antonína Dvořáka. Již jejich názvy *Ranoša*, *Zakletá dcera*, *Vražedný milý* a závěrečná **Nešťasná vojna** nás nenechají na pochybách o svých inspiračních zdrojích. Původní Novákova verze zde počítá se čtyřručním klavírem (později sám autor upravil instrumentální part balad rovněž pro velký orchestr), ale z několika důvodů jsem před pár lety přistoupil k úpravě této klavírní faktury pro klavír a cimbál. Tím základním byla sama povaha hudby, klavírní stylizace v naší verzi ustupuje „živějšímu“ zvuku cimbálu, s nímž se klavír velmi dobře pojí. Některé pasáže si o převedení do cimbálu přímo říkaly. No a nepřehlédnutelným důvodem byl také fakt, že angažování dvou klavíristů na jeden koncert není právě ekonomicky nejpohodlnější... Doufám, že i u Vás nalezne dnešní provedení pochopení, stejně jako to bylo i na již zmiňovaném zájezdu v Číně v roce 2011.

Mezi třemi madrigalovými řadami **Bohuslava Martinů** zaujímají **České madrigaly** z roku 1939 postavení hlavy rodu, jehož nikdo z mladších sourozenců již nepřekonal. Cyklus osmi drobných skladbiček přináší písně hravé, žertovné, zádumčivé i milostné, rozehrávají opravdu snad všechny struny lidové poezie, se kterou Martinů uměl zacházet nad jiné znamenitě. O významu formy madrigalu na lidový text pro Martinů svědčí také data vzniku jednotlivých tří sbírek – 1939, 1948, 1959. O prvních dvou letopočtech snad ani není třeba hovořit, Martinů jako emigrant bedlivě sledoval osudy své vlasti, třetí je rok Martinů úmrtí, poslední cyklus madrigalů je opravdu jednou z vůbec posledních Martinů dokončených skladeb. U premiéry tohoto cyklu dnes podruhé narazíme na jméno Miroslava Venhody a souboru Pražští Madrigalisté. Je jistě zajímavé, že u skladby s rokem vzniku 1939 došlo k prvnímu provedení až 14. září 1965, tedy šest let po skladatelově smrti.

O vzniku skladby **Gurale** píše její autor **Jan Vičar**: Materiál písně Gurale mi připomněla nahrávka Čechomoru, melodii jsem znal ze slovenské Oravy, nicméně zpočátku jsem ji zavrhnul. Základní hudební struktura je totiž výjimečně jednoduchá a tradiční – běžné formové schéma *aaba* (4+4+4+4 takty), statická tonalita tvořená čtvrtým opakováním klasické kadence TSDT, pouhých pět tónů melodie, rytmus tvořený pouze osminami a čtvrtkami, dvoudobé metrum a „opotřebovaný“ charakter polky. Alespoň tak se píseň zpívá po půlnoci u borovičky (je míněn alkohol).

Pozn.: Už jenom z těchto informací se musí zastáncům hudební avantgardy udělat nevolno. Z toho se přece nedá nic soudobého či pro dnešní koncertní pódium použitelného vykřesat! Mláčení prázdné slámy! Na druhé straně je píseň Gurale reálným obrazem bývalého života chudobných goralů. Díky své jednoduchosti až primitivnosti je jako celek „neprůstředná“.

Skladba Gurale se dočkala několika přepracování pro různá obsazení (mužský sbor, chlapecký sbor, smíšený sbor, dětský sbor, verzi se sólovými houslemi či s klavírem), ve kterých všude, kde zazněla, sklízela zasloužený ohlas.

Vážení a milí posluchači,

jsme rádi, že jste s námi přišli strávit dnešní slavnostní večer, kterým chceme oslavit 65. výročí vzniku Vysokoškolského uměleckého souboru (VUS).

VUS ušel za těch 65 let dlouhou cestu. Stále jsou našťestí mezi námi, resp. mezi vámi ti, kdož stáli u zrodu souboru a pomáhali jej v počátečním nadšení tvořit. VUS měl v prvních letech nejen velký smíšený sbor, ale také symfonický orchestr, cimbálovou muziku i taneční skupinu. Sbor přečkal tuhá 50. léta a po „oteplení“ společenských poměrů se počátkem 60. let nadechl k dalšímu rozmachu. V roce 1964 se stal VUS jako jediný sbor tehdejšího Československa členem Evropské federace mladých sborů (EFJC), jejímž členem je dodnes. Normalizační 70. léta poznamenala i život VUSu tím, že měl ztížené podmínky pro svojí uměleckou činnost (např. velmi obtížně mohl koncertovat s duchovní hudbou v kostelech, utlumeny byly i zahraniční aktivity).

V roce 1977 se zřizovatelem sboru stala Univerzita Karlova v Praze, jejíž jméno nosí sbor ve svém názvu dodnes, přestože již není, tak jako kdysi, její organickou součástí. 80. léta přinesla výrazné oživení umělecké činnosti i zahraničních aktivit, na čemž měl obrovskou zásluhu dlouholetý člen a tajemník, legendární Honza Schneider, který by letos oslavil 80tiny.

Pád „železné opony“ přinesl nové možnosti, ale také zcela změněné podmínky. VUS přestal být finančně dotován a na svojí činnost a existenci si musí shánět prostředky sám. Získat stálého sponzora pro neprofesionální těleso je zvlášť v Praze, kde je „přetlak“ kulturních subjektů všeho druhu, prakticky nemožné, resp. nám se zatím žádného takového najít nepodařilo. Přesto žijeme, fungujeme, intenzivně pracujeme a posouváme se, možná pomalými krůčky, ale přesto stále dál.

Dnes již těžko někdo spočítá, kolik lidí prošlo za uplynulých 65 let zkušebnami sboru. Počítali by se v řádech tisíců. Podobně bychom dopadli při pátrání po přesném počtu koncertů a vystoupení, která kdy sbor měl doma i v zahraničí. S jistotou tak můžeme říci, že se u VUSu vystřídal do dnešního dne 26 sbormistrů, a že sbor koncertoval ve 28 zemích tří kontinentů, v řadě z nich opakovaně. VUS také natočil řadu desek, z nich pět ve vlastní režii a šestá se v těchto dnech připravuje do výroby.

Nové tisíciletí přineslo sboru i jednu zcela novou aktivitu. Od roku 2004 spolupracuje VUS s činohrou Národního divadla. V současnosti nás tak můžete vidět v historické budově Národního divadla ve hře Naši furianti Ladislava Stroupežnického nebo na prknech Stavovského divadla v inscenaci Bláznivý den aneb Figarova svatba podle předlohy Pierre-Augustina Caron de Beaumarchais.

Veškerá naše činnost však není jen tak, sama sebou. Je za ní obrovské úsilí a spousta vynaloženého času všech, kteří se na činnosti sboru podílejí. Proto bych na tomto místě rád poděkoval na prvním místě uměleckému vedoucímu a sbormistrovi VUSu Jakubu Zichovi za nezměřitelné množství energie, kterou vynakládá na to, aby VUS byl umělecky na výši a obstál se ctí v těžké konkurenci ostatních kulturních těles. Děkuji i všem současným aktivním členům – zpěvákům, kteří obětují svůj volný čas pro sborový zpěv a mnozí z nich i pro organizační a technické zabezpečení chodu sboru. A poděkovat musím i našim blízkým, rodinám a přátelům, kteří nás v naší činnosti podporují, mají s námi trpělivost a pochopení pro tuto naši mnohdy celoživotní zálibu.

Přejme si společně, aby VUS i v dalších letech prosperoval a vzkvétal, aby nacházel stále dostatek mladých talentovaných zpěváků a aby stále přinášel radost a potěšení z dobré muziky všem lidem, zvláště pak nám, kteří si hrdě říkáme Vusáci.

Jaroslav Šimůnek, předseda sboru

Foto: Tomáš Drbohlav

Vážení posluchači,

dovolte i mně, abych Vás přivítal na dnešním večeru.

Jeho program jsme připravovali dlouhé měsíce, ve finále nám tuto přípravu málem vzala velká voda. Spolu s Vámi doufáme, že je již vše zažehnáno, společně se potěšíme hezkou hudbou a snad z koncertu odejdeme i suchou nohou.

Dnešní večer nese poměrně netradiční název - České inspirace. Rádi bychom Vám představili hudbu, která je jednak inspirovaná některým z výrazných českých vlivů a jednak se domníváme, že má ambici inspirovat dále i nás, interprety. Jedním z našich nejvýraznějších inspiračních prvků je bezpochyby česká historie. Inspirovala odedávna tvůrce slovesné, výtvarné i hudební, jen připomeňme romány Aloise Jiráska, operu Libuše, cyklus Má Vlast, či výzdobu Národního divadla v Praze.

Nás do oblasti historické hudby uvedou **Světské** (neboli lidové) **písň českého středověku**, i když v případě písní z našeho cyklu je to úvod tak trochu "cimrmanovský", neboť texty těchto písní se nedochovaly. V roce 1892 vydal Otakar Hostinský sbírku "36 nápěvů světských písní českého lidu", jež ovšem obsahovala pouze melodie s tzv. incipity, což znamená pouze začátek textu, většinou shodný s názvem. My jsme pro dnešní koncert použili texty, které k písním v původním

duchu citlivě vytvořil zpěvák, hudebník, ale také básník, Pavel Jurkovič. Z původního počtu 36 jsme vybrali 9 písní, které necháme zaznít v plné kráse i s texty, a několik dalších, které uslyšíte pouze v instrumentální podobě, jako mezihry. Vybrané písně jsou většinou dvoj- a třídobého metra, velmi výjimečně se objevuje metrum střídavé, typické pro mateník.

Blok tří skladeb soudobých otevře výběr z cyklu **In honorem vitae**, jehož autorem je významný letošní jubilant **Antonín Tučapský**. Profesor Tučapský žije a tvoří od roku 1973 ve Velké Británii, kde dosáhl velkých úspěchů, za všechny zmiňme alespoň členství v Královské hudební akademii, kam byl jmenován jako první Čech v historii vůbec. Jeho vztah k našemu sboru je dlouhodobější, kromě jiných skladeb (Mary Magdalene, Iubilate laudate) jsme již před pěti lety premiérovali a nahráli jeho cyklus sborů na české texty Moravská krajina. Latinské sbory, které uslyšíte dnes, pochází již ze sedmdesátých let a za dobu své existence si našly jak oddané posluchače, tak i interprety a to nejen u sborů profesionálních, ale i vyspělých těles amatérských. Ani dnešním provedením však naše spolupráce nekončí, již nyní Vás velmi rádi zveme na koncert 29. září, kde uvedeme světovou premiéru jedinečné skladby České vigilie, cyklu devíti skladeb, které jsou věnovány jednotlivým českým světcům. Výjimečný zážitek slibuje také účast českobudějovického biskupa Jiřího Paďoura, který nám osoby jednotlivých světců přiblíží v krátkých zamyšleních. Detailní pozvánku naleznete na jiném místě tohoto programu.

Text **Romance o Štemberkovi** patří k významným slovesným památkám českého středověku. Příběh o pomstě mělnických měšťanů, kteří nedodrželi svůj slib a Štemberka (jenž jim snad chodil za manželkami a dcerami) vylákali z města, zajali a "ruce a nozیه osekali", obsahuje místy prvky až poměrně brutální, jeho lyrika není nepodobná skladbám Karla Jaromíra Erbena. Hudební skladatel **Jan Málek** (rovněž letošní jubilant) na jeho podkladě utvořil v roce 2009 stejnojmennou kantátu pro smíšený sbor s tenorovým a barytonovým sólem. Hudební jazyk ve většině skladby respektuje archaičnost námětu i původní textové předlohy, objevují se zde však i modernější postupy, zvláště v dějově nejvýznamnějších pasážích. Oba sólové party jsou jen drobnokresbou na velkém sborovém plátně.

Také **Starodávne čarování milému** skladatele **Petra Ebena** patří do oblasti komorních kantát pro sbor se sólovými výstupy. Skladba z roku 1957 na anonymní valašský text ze 16. století je dialogem sólového sopránů, jemuž sekundují ještě mezzosoprán a alt, se smíšeným sborem. Skladba počíná velkou plochou sboru, jejíž začátek působí jako pravý obraz jitra, kdy vycházející slunce spíše tušíme, než abychom vnímali jeho konkrétní obrysy. Ve chvíli gradačního vyvrcholení úvodní plochy vstupuje na scénu ústřední postava, dívka, jež v příběhu zapřísahá vycházející slunce, aby jí zajistilo přízeň jejího milého za každou cenu, doslova „aby mu nebyla hodina hodinou, rodina rodinou, sestra sestrou, bratr bratrem, matka matkou, otec otcem...“ Po vzrušenější střední části se vrací hudba úvodu s překrásně vyklenutými frázemi sboru, k němuž se nakonec opět přidá celé sólové trio. Premiéru skladby uvedl ihned po jejím dokončení v roce 1957 Miroslav Venhoda se souborem Pražští madrigalisté, tenkrát ještě pod názvem Noví pěvci madrigalů a komorní hudby (sopránové sólo zpívala Milada Boublíková) a bylo to partnerství více nežli šťastné. Jejich podání krásné Ebenovy hudby právem sklízela úspěchy na pódii celého světa. Můžeme se pochlubit, že i naše provedení obdivovali posluchači např. v roce 2011 na zájezdu v Číně.